

חולין דף נ"ז

למדנו במשנה שעוף שנשתברו רגליה כשרה. מביאה הגמרא מעשה בסל עופות שנשתברו רגליהן בארכובה למטה, או למעלה מארכובה, ואין העצם יוצא לחוץ שהביאום לפני רבא, בדק רבא בצומת הגידין והכשירם.

בדיקת ריאה בתרנגולים
אמר רב יהודה אמר רב, שמוטת כתף בבהמה כשרה, שמוטת ירך בבהמה טרפה. שמוטת ירך בעוף טרפה, שמוטת גף בעוף טרפה, חוששים שמא ניקבה הריאה. ושמואל אמר, תיבדק הריאה על ידי שינשוף בה ויבדוק אם יוצא אויר. וכן אמר רבי יוחנן תיבדק. חזקיה אמר, אין ריאה לעוף, ורבי יוחנן אמר: יש לו, וישנה כעלה של וורד בין כנפיה. ומבררת הגמרא, הרי רואים שיש ריאה לעוף? אלא שלא נטרפת בנקב בריאה. שואלת הגמרא, והרי לוי שנה טרפות שמנו חכמים בבהמה כנגדן בעוף. יתר עליהן עוף נשבר העצם אף על פי שלא ניקב קרום של מוח? אלא שאין ריאה לעוף לעניין שאינה צריכה בדיקה בריאה כשנפלה, ולא צריכה בדיקה לאחר שנפלה לאור. וביאר רב חנה, הואיל ורוב צלעותיה מגינות עליה, והריאה נחבאת ביניהם. שואלת הגמרא, ממה שרבי יוחנן אמר יש לו וישנה כעלה של וורד בין אגפיים, משמע שעל כך חולק חזקיה וסובר שאין לו כלל? אלא כך אמרו מארץ ישראל משמו של רבי יוסי ברבי חנינא, מדבריו של חזקיה, ניכר שאינו רגיל לאכול תרנגולים, לפיכך לא ידע אם יש להן ריאה.

אמר רב הונא אמר רב, שמוטת ירך בעוף כשרה. אמר רבה בר רב הונא לרב הונא, והרי החכמים שבאו מפומבדיתא אמרו שרב יהודה אמר משמו של רב, שמוטת ירך בעוף טרפה? אמר לו, בני! בהרא נהרא ופשטיה! כשם שאין זרמי הנהר שווים בכל מקום, כך אין מנהג המקומות דומות. בדיקת צומת הגידין שמוטת כתף ובחיתוכת כתף
רבי אבא מצא את רב ירמיה בר אבא שבדק בצומת הגידין. שאלו מדוע מצריך לבדוק, הרי רב הונא אמר בשם רב, שמוטת ירך בעוף כשרה? אמר לו, אני יודע

מה ששנינו במשנה לקמן, בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמטה כשרה, מן הארכובה ולמעלה פסולה. וכן שניטל צומת הגידין לבדן, וכל הארכובה קיימת. ועל כך אמר רב, וכן בעוף אם ניטל צומת הגידין טרפה. שאלו אם כן יש סתירה בדברי רב? שתק ולא ענה. אמר לו רבי אבא, יתכן שיש לחלק שכשנשמטה כשרה, וכשנחתכה פסולה. אמר לו, אתה אומר זאת מעצמך, בפירוש אמר רב, שמוטה כשרה, חתוכה פסולה. ואל תתמה, שהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחייה!

כשעלה רבי אבא לארץ ישראל, מצא את רבי זירא חכמי ארץ ישראל התירו שמוטת ירך בעוף שישב ואמר, אמר רב הונא אמר רב: שמוטת ירך בעוף טרפה. אמר לו, חיי דמר! מיום שמר כלומר רבי זירא שעלה לפני רבי אבא³⁸⁵, הוזקנו לדבר בשמוטת ירך לפני רב הונא, ואמר לנו שמוטת ירך בעוף כשירה. ולאחר מכן פגשתי את רבי ירמיה בר אבא שישב ובדק בצומת הגידין, ושאלתיו הרי אמר רב הונא בשם רב ששמוטת ירך בעוף כשרה? אמר לי, אני יודע מה ששנינו במשנה לקמן, בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמטה כשרה, מן הארכובה ולמעלה פסולה. וכן שניטל צומת הגידין לבדן, וכל הארכובה קיימת. ועל כך אמר רב, וכן בעוף אם ניטל צומת הגידין טרפה. שאלו אם כן יש סתירה בדברי רב? שתק ולא ענה. אמר לו רבי אבא, יתכן שיש לחלק שכשנשמטה כשרה, וכשנחתכה פסולה. אמר לו, אתה אומר זאת מעצמך, בפירוש אמר רב, שמוטה כשרה, חתוכה פסולה. עכשיו אמור לי אתה אם שמעת בה כלום אחר שבאת לארץ ישראל? אמר לו כך אמר רב חייא בר אשי בשם רב שמוטת ירך בעוף טרפה, וכן אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יוחנן שמוטת ירך בעוף טרפה. ואמר רבי יעקב בר אידי, אם רבי יוחנן היה בא למקומנו שהתירו החברים, לא יכל לחלוק עליהם מחמת גדלותם. שכן אמר רבי חנינא בשם רבי, שמוטת ירך בעוף כשרה. ותרנגולת היתה לו לרבי חנינא שנשמטה ירך שלה והביאה לפני רבי, והתירה לו ומלחה רבי חנינא כדי להתקיים ויוכל להראות ימים רבים. והיה מורה בה הלכה לתלמידים 'זה התיר לי רבי! זה התיר לי רבי!'.

אין הלכה כמתירים בשמוטת ירך אולם אומרת הגמרא, שאין הלכה כמתירים. שכן שאל רבי יוסי בן נהוראי את רבי יהושע בן לוי, קנה שנקדר ממנה חתיכה כמין ארובה בכמה? אמר לו, משנה שלמה שנינו, 'עד כאיסר האיטלקי!' אמר לו: והלא רחל אחת היתה בשכונתנו שנקדר קנה שלה, ועשו לה סתימה על ידי קרומין של קנה וחיה? אמר לו, מפני שראית שחיתה המכה אתה סומך להתיר, והלא הלכה רווחת בישראל וכבר נתפשטה לנהוג, 'שמוטת ירך בעוף טרפה'. ותרנגולת היתה לו לרבי שמעון בן חלפתא שנשמטה ירך שלה, ועשו לה שפופרת של קנה וחיתה! אלא מה יש לך לומר? שתוך י"ב חדש עדיין חיה, אבל לאחר מכן מתה? כך גם כאן היה זה תוך י"ב חדש.

ניטלה נוצה של תרנגולת יכולה לחזור ולגדל נוצותיה אמרו על רבי שמעון בן חלפתא שעסקן בדברים היה, והיה עושה דבר להוציא מלבו של רבי יהודה. שהיה רבי יהודה אומר, אם ניטלה הנוצה פסולה. ותרנגולת היתה לו לרבי שמעון בן חלפתא שניטלה נוצה שלה, והניחה בתנור ותלה עליה מטלית של צורפי נחשת שמתוך עובייה וגם שיש בה נחושת היא מחממת, וגידלה כנפיים האחרונים יותר מן הראשונים! דוחה הגמרא, אולי רבי יהודה סובר שטרפה משבחת בתוך שנה ולאחר מכן מתה? עונה הגמרא, אמנם מצינו שמשבחת בשאר אבריה, אבל באותו דבר שנטרפה בו האם גם אומרים כן?.

מניין שאין לנמלים מלך ואמר רב משרשיא, רבי שמעון בן חלפתא נקרא 'עסקן בדברים', על מה שחקר את דברי שלמה המלך בפסוק במשלי "ו[ן] לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם [ז] אשר אין לה קצין שוטר ומושל [ח] תכין בקיץ לחמה", ורצה לבדוק האם אין להם מלך³⁸⁶. הלך בתקופת תמוז ופרס את גלימה על קן נמלים, שהם אוהבים צל ושונאים חום. יצא אחד מתוך חורי הקן וראה הצל, ונתן על אותה נמלה סימן. חזר וקרא לנמלים החוצה כיון שיש צל. הסיר רבי שמעון בן חלפתא את הגלימה, וכשיצאו וראו את

386 אף על גב דכה"ג חשיב ב'המוכר הספינה' (בבא בתרא עה.) 'מלגלג' גבי ההוא תלמיד דאמר ליה רבי יוחנן 'אם לא ראית לא האמנת - מלגלג על דברי חכמים אתה', שאני הכא שבא לברר הדבר ולהודיע איך ידע שלמה. תוספות.

השמש הרגו את הנמלה שקראה להם. אמר, מכאן שאין להם מלך. שאם כן, היו צריכים להתייעץ עם מלכם. אמר רב אחא בנו של רבא רב אשי, ומנין למד שאין להם מלך, אולי המלך היה איתם, או שקיבלו את רשות המלך, או שמת המלך ועדיין לא קם אחר שאז איש עושה כרצונו וכפי שמצינו בכתוב: "בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה?" אלא שסומכים על כך ששלמה המלך אמר ברוח הקודש.

סימנים לזיהוי ספק טרפה

אמר רב הונא, סימן לספק טרפה שאם חי י"ב

חדש, בידוע שאינו טרפה. שוטאלת הגמרא

ממה ששנינו בברייתא, סימן לטרפה: כל שאינה יולדת³⁸⁷. רבן שמעון בן גמליאל אומר, משבחת והולכת בידוע שהיא כשרה, מתנוונה והולכת בידוע שהיא טרפה. רבי אומר, סימן לטרפה שלשים יום. אמרו לו, והלא הרבה מתקיימות שתיים שלש שנים. הרי אף תנא לא אמר י"ב חודש? עונה הגמרא, מצינו בזה עוד דעות תנאים. ששנינו בברייתא, בגלגלת שיש בה נקב אחד ארוך ואפילו נקבים הרבה, מצטרפים למלא מקדח, ולשיטת בית שמאי שוב אינה מטמאה באהל. אמר רבי יוסי בן המשולם, מעשה בענבול באחד שנפחתה גלגלתו ועשו לו סתימה מחתיכה של דלעת יבשה וחי? אמר לו רבי שמעון בן אלעזר, משם ראייה? ימות החמה היה, וכיון שעברו עליו ימות הצנה מיד מת!.

387 כלומר: אם יולדת בידוע שאינה טרפה. תוס'.

